

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

De taal der bevinding [p.8]

Gereformeerde Gemeente Waardenburg

08/03/2018
jaargang 96

nr **23**

In 1939 ontstaat er in Waardenburg een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Tricht. Op 1 juni 1944 wordt deze afdeling zelfstandig. Aanvankelijk worden de kerkdiensten in 'het schuurtje bij Van der Vliet' in de Kerkstraat gehouden. Doordeweeks is dit pand in gebruik als garage. In 1948 wordt het huidige kerkgebouw aan de Dorpsstraat in gebruik genomen. In verband met de

groei van de gemeente, wordt het aantal zitplaatsen in de kerk in 1975 uitgebreid tot 501. Vanwege een dreigende overstroming van de grote rivieren moeten de inwoners van Waardenburg in februari 1995 hun woonplaats tijdelijk verlaten. Van 1973 tot 2016 wordt de gemeente gediend door ds. M. Mondria. Momenteel is ze vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 546.

Het borglijden van Christus

Christus, in de staat der vernedering als Schuldenaar aan het recht Gods, heeft voor Zijn volk in dadelijke gehoorzaamheid de wet volbracht. Maar ook in lijdelijke gehoorzaamheid de straf gedragen en de wet van haar vloek ontwapend, als plaatsbekledende Borg voor Zijn Sion.

Kruis Hem, kruis Hem.

Lukas 23:21b

ds. C. van Krimpen,
Yerseke

Hoe zwaar en smartelijk deze weg is, ligt verklaard en gedocumenteerd in de Heilige Schrift. Ja, Sion is duur gekocht en het bloed des Lams wordt steeds noodzakelijker ter verzoening. Het dierbaar borglijden wordt voor de Leeuw uit de stam van Juda steeds zwaarder naarmate het einde nadert. Als een Held droeg Hij het lijden tot de eer van Zijn Vader en tot troost van Zijn Sion. Hoe diep de mens gevallen is, is in woorden niet uit te drukken. Christus is gevangen genomen, door Petrus verloochend, voor de Grote Raad geweest. Nu is Christus weer tot Pilatus gezonden, maar ook hij heeft moeten getuigen: 'Ik heb in dezen

Mens geen schuld gevonden van hetgeen waar gij Hem mede beschuldigt'. Nee, niets werd in Hem gevonden. Hij was dat heilige Offerlam voor de zonde, Dat Zelf zonder zonde was. Hoe dierbaar wordt Zijn borglijden voor een doodschuldige en door de Heilige Geest ontdekte en overtuigde zondaar.

Een oproermaker, een bruoit Pilatus bedenkt een list om toch nog tot de vrijlating van Christus te komen. Het volk wil hij de vrije keus geven naar de gewoonte dat op het Paasfeest een gevangene werd losgelaten. Barábbas tegenover Christus. De Zoon des mensen tegenover het kind des duivels. Hoe ver kan het toch gaan met de mens. Een oproermaker, een bruoit, een moordenaar tegenover de Koning der koningen. De hoop van Pilatus is ijdel. Nee, de keus valt niet op Christus. Barábbas vrij, Christus overgegeven tot de dood. De raad Gods zal in alles worden uitgevoerd, hoe onbegrijpelijk voor het verstand. Christus stond de vijand in de weg. Wat moeten ze met Christus doen? Wat moet de godsdienst met Christus? Wat moet het verstand met Christus? De natuurstaat in Adam heeft geen begeerte in de kruisverdienste van Christus en is er vijand van. Welzalig die mens die het onderwerp mag worden van vrije genade. Wat is de mens gelukkig, die gaat in- en doorleven de scheiding tussen God en zijn arme ziel. Nee, ze verstaan niets van de verzoening door voldoening. God Zelf zal hen leren wat genade en verzoening zijn. Zij leven het bestaan als oproermaker en moordenaar in. Nee, in hen is niets wat meedoet in hun behoudenis. Heel het leven is een bange aanklacht tegen God. Welzalig, als God een weg ontsluit in een Ander. Maar met dat alles kunnen ze voor God niet bestaan. Ze hebben het bloed der verzoening nodig. Ja, dat kruis wordt noodzakelijk. 'Kruis Hem' wordt het grootste wonder in het leven.

De hoogste prijs

Volk des Heeren, al durft u Hem nog niet te eigenen, al is uw rechtszaak nog niet voor-

In dit nummer

- 5** Curatorium van de Theologische School
- 9** Serie: Discipelen op de weg naar Goede Vrijdag [3]
- 20** Preekverdeling en toepassing

- 2** Het borglijden van Christus
- 3** De aanspraak in het Gebed des Heeren [10]
- 4** Commentaar: Verbod op besnijdenis
- 6** Een eenvoudige boerenknecht, maar van God geleerd [5]
- 7** Dichterbij Dordt
- 8** De taal der bevinding (28)
- 10** Jeugdtribiek
- 11** Boekennieuws
- 12** Kerknieuws
- 12** Berichten
- 13** Kerkdiensten

De aanspraak in het Gebed des Heeren [10]

gekomen en toegepast, hier is de enige prijs, ja, de hoogste prijs tot een volkomen verzoening. Hij is ter dood veroordeeld, Hij moest de dood in en dat in de plaats van de doodschuldige zondaar.

Het is niet in woorden uit te drukken wat het zeggen wil dat Christus heeft volbracht datgene wat Gods heilige wet eist. Gods eer is nu verhoogd. O, welzalig het volk, dat met God verzoend is door de dood van Christus.

Het is niet in woorden uit te drukken wat het zeggen wil dat Christus heeft volbracht datgene wat Gods heilige wet eist. Gods eer is nu verhoogd. O, welzalig het volk, dat met God verzoend is door de dood van Christus. Nu geen ontsluiting, maar verlossing door Zijn kruislijden. Ja, verzoend door Zijn dood, maar ook behouden door Zijn leven.

'Kruis Hem'. Dat is nu de verzoening en de grote ruimte van het zalig worden. Alles om niet. En toch is er nog meer te krijgen. Straks zullen ze eeuwig en volmaakt, storeloos en eindeloos, zonder enige zonde Hem mogen bedoelen.

Een lied voor Sion

Onbekeerde medereiziger, nog is het te verkrijgen. Zoek, vraag en roep om deze verzoening.

En Sion, zing maar:

*Moet nogtans u regt betaalt zijn?
Maar Heer' zoudt Gij dan verdwaalt zijn
Als Gij zonder mij te doên
Zogt betaling bij Uw Zoon?
Geen gewin is in mijn bloet en
Wil Hij voor mijn zonden boeten
Hij is 't Die betalen kan.
Zeg! Wat schade lijdt ghij dan?*

("Ziele-zugt", H. Witsius)

Thomas Watson

De eerste bede in het Gebed des Heeren

'Uw Naam worde geheiligd'

Nadat ik gesproken heb over de inleiding tot het Gebed des Heeren, 'Gij dan bidt aldus', en de aanspraak 'Onze Vader, Die in de hemelen zijt', kom ik ten derde tot het gebed zelf. Het bestaat uit zes beden.

De eerste bede is: 'Uw Naam worde geheiligd'. In het Latijn luidt het: 'Geheiligt zij Uw Naam'. In deze bede bidden wij dat Gods Naam heerlijk moge uitblinken en dat die door ons zou worden geëerd en geheiligd in de hele loop en inrichting van ons leven. De engelenzang luidde: 'Ere zij God in de hoogste hemelen', dat wil zeggen: Laat Zijn Naam verheerlijkt en geheiligd worden.

Deze bede wordt op de voorgrond geplaatst, om te tonen dat de heiliging van Gods Naam voor alle dingen moet gaan. Dit moet de voorrang hebben boven het leven. Wij bidden: 'Uw Naam worde geheiligd', vóórdat we bidden: 'Geef ons heden ons dagelijks brood'. Deze bede moet zelfs vóór onze zaligheid gaan (Rom. 9:23). Gods eer is meer waard dan de zaligheid van alle zielen der mensen. Zoals Christus gezegd heeft van de liefde: 'Dit is het eerste en grote gebod' (Matth. 22:38), zo mag ik wel van deze bede: 'Uw Naam worde geheiligd' zeggen: dit is de eerste en grote bede; die bevat de meest gewichtige zaak in de godsdienst, namelijk de eer van God.

Als andere gebeden niet meer nodig zijn en uit de tijd, zoals het niet meer nodig is om in de hemel te bidden: 'Geef ons heden ons dagelijks brood', omdat daar geen honger meer zal zijn. Ook niet: 'Vergeef ons onze schulden', omdat daar geen zonde meer zal zijn. En ook niet: 'Leid ons niet in verzoeking', omdat de oude slang daar niet meer is om te verzoeken. Dan zal in de hemel wel het heiligen van Gods Naam zeer gepast en gewenst zijn: wij zullen namelijk altijd Hallelujah's zingen, wat niets anders is dan het heiligen van Gods Naam. Iedere Persoon in de gezegende Drie-eenheid, God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, moet deze eer van heiliging ontvangen, omdat Zij van gelijke eer en eeuwige majesteit zijn.

'Uw Naam worde geheiligd'. Gods Naam bewonderen is niet genoeg; we kunnen een overwinnaar bewonderen. Maar als we zeggen: 'Uw Naam worde geheiligd', zetten we Gods Naam boven elke andere naam en bewonderen we Hem niet alleen, maar aanbidden Hem. Dat komt alleen de Godheid toe.

(wordt vervolgd)

Uit: "Het Gebed des Heeren" van Thomas Watson (uitg. Gebr. Koster, Barneveld, 1999).

Verbod op besnijdenis

Een parlementslid in IJsland heeft een voorstel ingediend dat besnijdenis enkel nog om medische redenen wil toestaan. Als het voorstel wordt aanvaard, kunnen overtreders tot zes jaar gevangenisstraf krijgen. In meerdere landen in Europa ontstaat telkens discussie over jongensbesnijdenis. Het is nu nog legaal, maar er komt steeds meer verzet.

ds. W. Silfhout,
Capelle aan den
IJssel

In 2012 oordeelde een Duitse rechter dat de besnijdenis van jonge jongens op religieuze gronden zware mishandeling is. De Nederlandse artsenorganisatie KNMG is voor een verbod. De Raad van Europa gaf in 2013 aan de lidstaten het advies om rituele jongensbesnijdenis niet zonder meer toe te staan. Besnijdenis van jongens gebeurt bij joden en bij moslims. Het is onderdeel van hun religieuze overtuiging. Besnijdenis staat niet in de Koran voorgeschreven, maar wel in de islamitische traditie (soenna). Voor moslims is het geen teken van een verbond met God zoals dat in het jodendom beschouwd wordt. Is het pleidooi voor afschaffing van jongensbesnijdenis voor ons van betekenis? Wij belijden toch dat de doop in de plaats van de besnijdenis is gekomen? De apostel Paulus maakt in Romeinen 2 duidelijk dat de besnijdenis op zich geen waardigheid voor God betekent. In Galaten 5 bestrijdt hij de dwaalleraars die de besnijdenis in de gemeente willen invoeren: 'Zie, ik, Paulus, zeg u, zo gij u laat besnijden, dat Christus u niet nut zal zijn' (Gal. 5:2). In Kolossenzen 2 is het duidelijk dat de besnijdenis voor Paulus heeft afgedaan. Als we daarop zien, zou een wetsvoorstel tot afschaffing van de besnijdenis ons eigenlijk onverschillig

moeten laten. De besnijdenis heeft voor christenen als verbondsteken afgedaan. Waarom gaat het ons dan toch aan?

Recht van het kind

Wat is de reden dat men ook in ons land de jongensbesnijdenis wil verbieden? Als reden wordt aangevoerd dat het in strijd is met de Grondwet. Artikel 11 bepaalt dat ieder mens recht heeft op onaantastbaarheid van zijn lichaam. Bovendien wordt gesteld dat het in strijd is met de autonomie van het kind. Ouders mogen niet voor het kind beslissen. Ze moeten de keus voor of tegen besnijdenis aan het kind zelf overlaten. Het 'fundamentele recht van een kind' weegt kennelijk zwaarder dan fundamentele rechten van de ouders. Ten diepste komen alle pogingen om jongensbesnijdenis af te schaffen voort uit een fanatiek streven om het recht op gelijke behandeling en op lichamelijke onschendbaarheid door te drijven, zodat er geen ruimte meer is voor de klassieke grondrechten, zoals de vrijheid van godsdienst en van onderwijs. We hoeven ons daarover niet te verbazen, want naarmate het godsbesef in de samenleving meer en meer gaat ontbreken, zal de ruimte voor religieuze minderheden steeds kleiner worden.

Recht van de ouders

Dan kan de stap van het verbieden van jongensbesnijdenis zomaar een opmaat zijn voor het verbieden van de kinderdoop. Ouders mogen toch niet voor het kind beslissen of het het teken en zegel van het verbond wil ontvangen? Men vindt daarbij ook nog gemakkelijk steun bij hen die met het oog op de keuzevrijheid van de mens de kinderdoop willen afschaffen en pleiten voor de volwassendoop. Hoever zal de overheid gaan in het beperken van de rechten van de ouders? Zal straks de overheid gaan bepalen of het nog toegestaan is kinderen naar een reformatische school te sturen? De daaraan gehangen visie op de schepping en over de mens, staat toch haaks op de heersende opvattingen? Het kind moet toch zelf kunnen beslissen over wat het wil geloven? Daarom moet het in een neutrale setting worden opgevoed. Het voorstel van het IJslandse parlementslid stelt dat het recht van ouders om hun kind zelf op te voeden ondergeschikt is aan de rechten van het kind.

Intolerantie

Er is veel verzet aangetekend tegen het IJslandse wetsvoorstel, zowel van Joodse zijde als van de islamitische gemeenschap. Alles duidt erop dat de kruistocht tegen uitingen van religie in het publieke domein nog lang niet ten einde is. Maar zelfs de grenzen daarvan worden overschreden, want jongensbesnijdenis is voor het publieke domein niet relevant. Het behoort toch tot het privé-domein? De overheid zou daarin alleen een taak hebben om te voorkomen dat besnijdenissen op een medisch onverantwoorde wijze worden uitgevoerd. Niet alleen Joden en Mohammedanen ervaren de voortdurende druk die door de samenleving wordt uitgeoefend op religieuze minderheden. Voor christenen die zich willen laten gezeggen door het onfeilbare Woord van God, zal dat niet anders zijn, want dat is immers voorzeggd: 'In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen' (Joh. 16:33).

Reykjavik, IJsland

Curatorium van de Theologische School

Van maandag 28 tot en met woensdag 30 mei 2018 zal het Curatorium van de Theologische School vergaderen. Deze vergaderingen zijn bijzonder bestemd om die personen te horen die begeren toegelaten te worden tot het volgen van de lessen aan onze Theologische School.

De God aller genade mocht ons in deze (voor onze gemeenten) zo belangrijke dagen in Zijn gunst gedenken.

De tijd, waarin we met onze gemeenten staan, is vol van zorg. Er is sprake van verval en afval, liefdeloosheid, wereldgelijkvormigheid en een beredeneerde godsdienst.

Maar de Schrift zegt: *Zie, Ik zeg u: Heft uw ogen op en aanschouwt de landen, want zij zijn alrede wit om te oogsten'* (Joh. 4:35).

Verschillenden van onze predikanten zijn de leeftijd van vijfenzeventig jaar gepasseerd. En tot de uitbreiding en instandhouding van Zijn Koninkrijk kan het predikambt niet gemist worden! Het Formulier tot bevestiging van de dienaars des Woords zegt: 'Uit deze dingen kan men zien welk een heerlijk werk het herdersambt is, nademaal zo grote dingen daardoor uitgericht worden; ja hoe gans noodzakelijk het is om de mensen ter zaligheid te brengen. Hetwelk ook de oorzaak is waarom de Heere wil dat zulk een ambt altijd zal blijven.'

De onmogelijkheid en de verantwoordelijkheid bij deze beslissingen wordt door de curatoren - naast het verlangen om toe te laten - sterk gevoeld. Ds. A. Vergunst schreef: Het middel van het gebed! Laat deze zaak echt(!) een zaak van gebed mogen worden, opdat de Heere Zelf ons jonge mannen toeschikken zal, in wie de zekere tekenen van godzaligheid zijn en tot wie Jezus Zelf gezegd heeft: Weid Mijn schapen. Als het gebed voor deze zaken kwijnt zal

de vrucht er ook naar zijn. We leggen deze zaken de gemeenten voor, de leraren, de ouderlingen, de diakenen, de huisvaders, de huismoeders, mannen, vrouwen, jongens en meisjes: Bidt de Heere des oogstes, dat Hij arbeiders in Zijn oogst uitstote (Matth. 9:38). Want als de Heere uitstoot, baant Hij ook de weg waarlangs deze tot de dienst in het midden van de gemeenten komen zullen' (Uit: 'De roeping tot het predikambt'. Zie ook *De Saambinder van 1 maart jl.*)

In de gemeenten, maar ook persoonlijk, mocht wel een gedurig gebed opgaan tot de HEERE voor het welzijn van Sion en tot de uitbreiding van het Koninkrijk Gods.

Van onze kant zijn er geen redenen, immers alles getuigt tegen ons. Maar naar Zijn eeuwig welbehagen mocht God opstaan en Zich over Sion ontfermen. 'Herdenk de trouw, aan ons voorheen betoond; denk aan Uw volk, door U vanouds verkregen; denk aan Uw erf, het voorwerp van Uw zegen, aan Sions berg, waar G' eertijds hebt gewoond' (Ps.74:2).

Alleen die personen kunnen worden gehoord die een attest van hun kerkenraad hebben ontvangen.

Bij de aanmelding dient de volgende procedure te worden gevolgd:

- 1) u meldt u aan bij uw kerkenraad (voorwaarde: minstens één jaar belijdend lid zijn van onze Gereformeerde Gemeenten);
- 2) indien de kerkenraad u een attest

verleent, wordt dit attest u persoonlijk overhandigd;

- 3) een brief met het bijgevoegde attest wordt door u verzonden en moet zaterdag 28 april 2018 in het bezit zijn van onze secretaris.

Aan de kerkenraad wordt daarna een formulier toegezonden, dat volledig en zorgvuldig dient te worden ingevuld. Uzelf wordt ook een formulier toegezonden waarop de van belang zijnde persoonlijke gegevens door u worden verstrekt.

Indien de gemeente vacant is, is het noodzakelijk dat de consulent aanwezig is op de betreffende kerkenraadsvergadering. Op het formulier dient de mening van de consulent duidelijk te worden weergegeven.

Genoemde formulieren dienen op korte termijn aan de secretaris van het curatorium te worden teruggezonden. De betrokkene ontvangt tijdig bericht op welk adres en op welk tijdstip hij verwacht wordt om gehoord te worden. Alle correspondentie moet worden gericht aan de secretaris van het curatorium:

ds. M. Karens
Willem Teellinckstraat 11
4335 CS Middelburg

In deze oproep is begrepen het uitzien naar mannen die (na opleiding) als zendingspredikant mogen uitgaan. De nood dringt ook voor de verschillende zendingsgebieden!

'En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de gehele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken; en dan zal het einde zijn.'

De curatoren bevelen zich, met de docenten en de studenten bij de voortduur in uw aller voorbede aan. De Heere verlene ons zo elkaars lasten te mogen dragen.

Namens het curatorium:
ds. J.J. van Ekeveld, voorzitter
ds. M. Karens, secretaris

Een eenvoudige boerenknecht, maar van God geleerd [5]

Uit het leven van ds. A. Hoogerland

J.P. Sinke,
Krabbendijke

In de zomer van 1972 verbindt ds. Hoogerland zich aan de gemeente van Krabbendijke. Na haar negen jaar met aangenaamheid te hebben gediend, wordt de wolkolom opgeheven en vertrekt hij in 1981 naar Dirksland.

Ds. en mevrouw Hoogerland in de tijd dat ze nog in Werkendam woonden.

Op 25 juli 1972 wordt ds. Hoogerland in Krabbendijke bevestigd door zijn voorganger, ds. W. Hage, die twee weken daarvoor naar Oosterland is vertrokken. Deze spreekt daarbij over Markus 6:37m: 'Geeft gij hun te eten'. 's Avonds doet ds. Hoogerland zijn intrede met de woorden uit Psalm 51:14b-15: 'En de vrijmoedige geest ondersteune mij. Zo zal ik den overtreders Uw wegen le-

ren; en de zondaars zullen zich tot U bekeren'. In zijn voorafsprak wijst hij op het wonder dat de Heere hem naar Krabbendijke heeft gezonden. 'Wij zien het, maar doorgronden het niet. In mij is geen wijsheid; ik ben slechts een klein jongske, doch de Heere moge de broden vermenigvuldigen.'

Als Zeeuw onder de Zeeuwen is ds. Hoogerland al spoedig in zijn nieuwe gemeente gewend. Hoewel de strijd hem niet bespaard blijft en de voorbereiding van zijn preken veel tijd vergt, mag hij iedere zondag drie keer in de gemeente voorgaan. In de middagdienst houdt hij doorgaans een Bijbellezing. Omdat mevrouw Hoogerland vrijwel iedere week enkele uren achter de typemachine zit om de preken van haar man van de band uit te typen, verschijnen er in de loop der jaren vele prekenbundels van zijn hand. Behalve dat ds. Hoogerland veel aandacht aan het pastoraat besteedt, is hij ook nauw betrokken bij het onderwijs. Zo legt hij op 27 augustus 1975 de eerste steen van de "Rehoboth-mavo" en is hij in de jaren daarna nauw betrokken bij stichting van een 'eigen' kleuterschool, die in 1979 van start gaat.

Bezoek aan Randburg

Tijdens zijn verblijf in Krabbendijke brengen ds. en me-

vrouw Hoogerland op verzoek van het Deputaatschap Buitenlandse Kerken twee keer een bezoek aan de gemeente van Randburg in Zuid-Afrika. Omdat zij nog nooit hebben gevlogen, is dat een hele belevenis voor hen. 'We hebben daar een aangename tijd gehad', zo merkt mevrouw Hoogerland later op. 'Een ouderling heeft zelfs mogen ervaren een stapje verder te worden geleid op de weg des levens. Daardoor is er een onvergetelijke band tussen hen gevallen.'

Behalve dat er de nodige werkzaamheden moeten worden verricht, heeft ds. Hoogerland ook gelegenheid om een gedeelte van het land te bezichtigen. Bij ogenblikken wordt hij daarbij zo overweldigd door de schoonheid van de schepping dat hij moet uitroepen: 'O HEERE, onze Heere, hoe heerlijk is Uw Naam op de ganse aarde!'

Op de terugreis naar Nederland doet zich nog iets opmerkelijks voor. Omdat het grootste deel van de reis in de nachtelijke uren plaatsvindt, is het gebruikelijk dat er dan een film wordt vertoond. Als men dat ook deze keer wil doen, weigert het apparaat echter dienst. 'Het boordpersoneel heeft vast niet geweten dat er iemand in het vliegtuig zat te zuchten, of de Heere

Ds. A. Hoogerland in gesprek met mevrouw M. Bel-Flikweert, weduwe van ds. J.B. Bel.

Ds. en mevrouw Hoogerland in de tuin van de pastorie te Krabbendijke

het draaien van een film wilde verhinderen', zo wordt later opgemerkt.

De wolkkolom opgeheven

Tijdens zijn verblijf in Krabbendijke ontvangt ds. Hoogerland meer dan honderd beroepen. Op zeker moment liggen er zelfs zes beroepen tegelijk. Voor de gemeente is het telkens weer een opluchting als hij mag bedanken. Als de gemeente van Dirksland in 1979 echter vacant raakt, laat hem dat niet los. Mevrouw Hoogerland kan zich dat later nog goed herinneren. 'Op zekere avond las hij aan tafel het vervolg uit Numeri 10, waar in het elfde vers staat: 'En het geschiedde in het tweede jaar, in de tweede maand, op den twintigste van de maand, dat de wolk verheven werd van boven den tabernakel der getuigenis'. Toen hield hij even op en zei: 'De twintigste van de tweede maand werd de wolk opgehe-

ven en moesten de kinderen Israëls optrekken'. Enkele weken later kreeg hij een beroep van Dirksland. En op de twintigste van de tweede maand heeft hij het beroep naar Dirksland aangenomen.'

Hoewel de strijd op deze beslissing niet uitblijft, betoont de Heere echter van hem af te weten en wordt hij bij het lezen aan tafel onverwachts bemoedigd uit 1 Kronieken 28:20b: 'Hij zal u niet begeven en Hij zal u niet verlaten, totdat gij al het werk tot den dienst van het huis des HEEREN zult volbracht hebben'.

Op zondagavond 3 mei 1981 neemt hij afscheid van Krabbendijke met de woorden uit Matthéüs 28:20: 'En zie, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld. Amen'.

(wordt vervolgd)

RUBRIEK **DICHTERBIJ DORDT** [7]

Zorg voor het nageslacht

Uit de voorrede van de DL: '...en (die ambtelijke vergaderingen) hebben het zaad der dwalingen en der tweedracht weggenomen, de Kerk in eendracht der reine religie behouden en de oprechte godsdienst ongeschonden op de nakomelingen voortgezet'.

Dordt is bezig haar Leeregels in te leiden. Deze Voorrede is gelukkig in de GBS-Bijbeluitgaven weer afgedrukt. Daarin wordt getuigenis afgelegd van de troost in de trouwe, genadige tegenwoordigheid van Christus bij Zijn Kerk. Deze nabijheid is te midden van geweld en list door de eeuwen heen op twee manieren gebleken: de overheid moest meewerken en 'heilige synoden waren een remedie'. Wat bewoog de vertegenwoordigers van de Kerk die biddend samenkwamen? Wat was hun zorg? Wat was

hun diepe verlangen in hun beraadslagingen en werkzaamheden? Er waren dwalingen, afwijkingen in leer en leven. Het Schriftgezag werd in de praktijk fundamenteel aangetast. 'Eerst heimelijk en later openbaarlijk aangevochten', zo lezen we later. Het begint met het zaaïd van de dwalingen en van de verdeeldheid. Dit zaad heeft tijd nodig om te ontkiemen. In het begin merk en zie je er weinig van. Dat is het bedrieglijke, het satanisch verraderlijke. 'De eendracht der reine religie' is echter in groot gevaar. Niet slechts voor de huidige generatie, maar ook voor de toekomstige. Het welzijn en zielenheil van 'de nakomelingen' worden bedreigd! Want wee, als het gestrooide onkruidzaad welig gaat tieren, zich onuitroeibaar gaat verspreiden, overal opkomt.

400 JAAR - SYNODE VAN DORDRECHT

Wanneer 'de oprechte godsdienst niet meer ongeschonden' is. Wanneer de Godsopenbaring geen onfeilbare norm meer is. Wanneer de eenvoudige en oprechte praktijk der godzaligheid overwoekerd gaat worden. Wat zal er dan van het nageslacht terecht komen? Onder welke leer zullen zij dan opgroeien? Onder welke prediking zullen zij dan zitten? Wat zal ze in de toekomst worden voorgelaten? Waar zullen ze op zondagmorgen zijn over vijftig jaar?

Dát zijn de vragen, die de ambtsdragers tijdens de kerkelijke vergaderingen bezetten. Ze dachten niet op korte termijn. Niet van 'hoe houden we de boel nu nog strategisch bij elkaar. Later, dat zullen we dan wel zien. Dat moeten ze dan maar bekijken'. Zó dus absoluut niet! Nee, de voorgelatenen waren vervuld met zorg over de waarheid die het nageslacht zal worden voorgelaten. Deze zorg maakte hen waakzaam, werkzaam en biddend.

Het geestelijk welzijn van het nageslacht was hun een aanhoudende zorg! Ons ook? Wat dragen we aan onze nakomelingen over? Wat laten we kerkelijk en geestelijk achter, als wij het hoofd neerleggen? De voortgang van Gods welbehagen is namelijk direct verbonden aan de zuiverheid van de Godsopenbaring. Van kind tot kind. De afwijking onderbreekt deze lijn. Beseffen we dat voldoende? Hoe staat het concreet en praktisch met: 'de oprechte godsdienst ongeschonden op de nakomelingen voortgezet'? Waar zijn de worstelingen met de toezegging aan een ouder als Rachel: 'Er is verwachting voor uw nakomelingen?' (Jer. 31:17a).

v. A.

De taal der bevinding [28]

Opbouwen in de gestalten

We horen weleens de uitdrukking: 'iemand opbouwen in de gestalten'. Met het werkwoord 'opbouwen' wordt dan bedoeld: hoop en moed geven. En het woord 'gestalten' ziet op ervaringen in het geestelijk leven en werkzaamheden als het gebed, de inleving van de droefheid naar God, het uitzien naar vertroosting, enzovoort.

ds. J. Schipper,
Leerdam

Jezus Christus en Dien gekruisigd. Hij pleisterde niet met loze kalk en bouwde de mens niet in vroomheid en eigenge-rechtigheid. Niet de christen, maar de Christus stond op de voorgrond'. Dat bleek al direct uit de intredepreek van ds. Heerschap: 'God beware ons, dat wij de mensen niet zullen opbouwen in gestalten en in het gemoed. Het komt op de grond van zaligheid aan'.

Comrie en Kersten

Ook de oudvader Alexander Comrie wijst in zijn "Leerredenen" (in een preek over Psalm 102:18-19) op resolute wijze de gestalten en gevoelens van de vromen af als grond voor de zaligheid. We gaan niet goed met mensen om, zo zegt hij, als men hen heel vaak bezig houdt met vragen als 'hebt u dit niet ontvangen?' en 'hebt u dat niet gekregen?' En hij vervolgt dan (hertaald): 'Ons belangrijkste werk moet niet zijn om de mensen naar binnen te drijven zodat ze wat in zichzelf zien en daarop kunnen rusten, zonder dat ze regelrecht in geloof tot Christus gaan. Dan denken ze immers dat ze om iets dat in henzelf is, aange-naam zijn bij God. Als wij de mensen al naar binnen willen drijven, moet het zijn om hen ervan te overtuigen dat zij niets hebben waarmee zij voor God kunnen bestaan. Het gaat erom de mens juist alles af te nemen en hem zo naar Christus te drijven. Hij moet ertoe gedwongen worden niet alleen tot Christus te vluchten, maar ook deze Borg aan te nemen. Hij moet het geloof zó beoefenen dat hij in Christus gevonden wordt. We pleiten ervoor dat alles in goede orde plaatsvindt. De gestalten van het hart en de ontvangen genadegaven mogen nooit gebruikt worden als een grond van rust of als een soort van zaligmaker'.

De ware grondslag

Laten we eindigen met een treffende passage uit een preek van ds. G.H. Kersten over 2 Korinthe 4:11: 'De daden van Gods genade in Zijn levendgemaakte volk vormen noch de grond waarop het bouwen, noch de bron waaruit het leven kan. Christus is het fundament en niet onze bevinding. Hoe noodzakelijk het is bij bevinding te leren kennen wat God ter zaligheid van Zijn uitverkorenen heeft beschikt; ook die bevinding valt geheel en al weg als grondslag om voor God te bestaan. Die grond is Christus alleen'.

Is het raadzaam om iemand op te bouwen in zijn gestalten? Zeker niet; we moeten daar maar bang voor zijn. Maar je mag iemand toch wel bemoedigen als hij zulke noodzakelijke geestelijke werkzaamheden heeft? Ach, waarom moeten we dat toch maar niet doen? Omdat zo iemand er niet mee voor God kan bestaan. Ervaringen en uitredingen zijn niet de grond van het ware geloof. Wat dan? Wel, Christus zal een gestalte in ons moeten krijgen, want alles wat Christus niet is, zal eenmaal wegvallen. Hij toch is het geheel enige Fundament.

In de zendbrief van de apostel Judas lezen we: 'Maar geliefden, bouwt gij uzelf op uw allerheiligst geloof, biddende in den Heiligen Geest' (vers 20). En de kanttekening zegt dan bij dat allerheiligst geloof: 'Dat is, op het vertrouwen dat gij hebt op den Zaligmaker Jezus Christus, om datzelve te behouden, daarin toe te nemen, en daarop alle christelijke deugden te vestigen'.

Het gaat dus om het beoefenen van de geestelijke en heilige bouwkunst. Het levenshuis zal gebouwd moeten zijn op het Fundament Christus, zoals de Zaligmaker Zelf ons voorhoudt in de gelijkenis van het huis op de rots. De dwaze bouwer bouwde op zand. En zand houdt geen stand! Maar het huis van de wijze bouwer bleef staan, toen de slagregens, de waterstromen en de winden kwamen. In de stormen van Gods recht blijft dat huis staan, omdat het gegrond is op het geheel enige Fundament.

Ds. M. Heerschap

Het was op 12 april 1956 dat ds. M. Heerschap intrede deed in de gemeente van Borssele. Hij kwam van het verre Lethbridge. De ons onlangs ontvallen broeder ds. J. van Belzen heeft een levensbeschrijving van ds. Heerschap geschreven. In het Woord vooraf lezen we van de hand van ds. A.F. Honkoop: 'In zijn bediening is duidelijk openbaar geworden dat hij geen andere grond wilde leggen dan alleen

'Toon ons den Vader'

Johannes 14:8

Johannes 14 leidt onze gedachten naar de paaszaal te Jeruzalem. We ontmoeten er Christus in de kring van Zijn discipelen.

ds. A.T. Huijser,
Sliedrecht

Het is de nacht waarin Hij verraden zal worden en waarover de schaduwen van het lijden vallen. Het gaat met de Borg op Golgotha aan. En terwijl Zijn hart en gedachten gericht zijn op de gang die Hij als Priester maken zal, onderwijst Hij Zijn jongeren in deze laatste uren als Profeet.

Zijn onderwijs is meer dan ooit gericht op Zijn hemelse Vader. Zittend aan de paasdis spreekt Hij over het huis van de Vader, over de weg tot de Vader, maar ook over Zijn één-zijn met de Vader. En juist met betrekking tot dat laatste, Zijn één-zijn met de Vader, beproeft Hij in deze ogenblikken de geestelijke vrucht van Zijn onderwijs in het leven van Zijn jongeren.

Een oprecht verlangen

In vers 7 lezen wij: 'Indien gijlieden Mij gekend hadt, zo zoudt gij ook Mijn Vader gekend hebben; en van nu kent gij Hem en hebt Hem gezien.' Dan is daar opeens de vraag van Filippus: 'Heere, toon ons de Vader, en het is ons genoeg.'

Er zou over deze vraag veel te zeggen zijn. Laten we deze vraag allereerst positief duiden. Er klinkt iets in door van een oprecht verlangen naar het volle heil. Het onderwijs van Christus met betrekking tot de Vader heeft het uitzien gaande gemaakt in de ziel van Filippus naar de volle openbaring van de zaak, naar de volle gemeenschap met God als een verzoend Vader. Daarvan zegt hij: 'het is ons genoeg'. Met andere woorden: als we tot die volle en zalige kennis van God mogen komen,

Filippus en zijn medebroeders misten de oefening in het geloof om God te ontwaren in een Jezus Die naar het kruishout gaat. Dat heeft de Middelaar geraakt, dat is een bittere druppel in Zijn lijdensbeker geweest.

dan blijft ons niets meer te wensen over. Daarin ligt het volle heil.

Tegelijkertijd openbaart deze vraag ook een gebrek aan oefening in het ware geloof. En bij dat gebrek legt Christus de vinger als Hij zegt: 'Ben Ik zo langen tijd met ulieden, en hebt gij Mij niet gekend, Filippus?' Filippus spreekt over de Vader, en de Zoon wijst op Zichzelf. Dat legt nu precies de haper bloot. Filippus scheidt de kennis van God de Vader van de kennis van God de Zoon. En daarom vervolgt Jezus: 'Die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien; en hoe zegt gij: toon ons de Vader?' Voelt u de pijn in Jezus' woorden? De vraag van Filippus betekent een stukje lijden op Zijn lijdensweg. Hebben Zijn discipelen er dan zo weinig van begrepen? En dat terwijl Hij drie jaar bij hen is geweest? O zeker, zij kenden Christus door het geloof, maar toch niet zo goed als zij Hem hadden kunnen en moeten kennen. Hun blik was nog zo beneveld. Hun geestelijk oog was nog niet genoeg gescherpt om door het

dichte kled van Zijn knechtgestalte heen te blikken en in Hem de heerlijkheid Gods te zien.

Filippus en zijn medebroeders misten de oefening in het geloof om God te ontwaren in een Jezus Die naar het kruishout gaat. Dat heeft de Middelaar geraakt, dat is een bittere druppel in Zijn lijdensbeker geweest. Hij zegt het: 'Die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien'. In Zijn leer blonk immers Gods wijsheid uit; In Zijn wonderen Gods kracht; in Zijn vlekkeloze reinheid schitterde immers Gods heiligheid. Calvijn tekent hierbij aan: 'Zo vorderen tegenwoordig zulken slecht in het Evangelie, die met Christus alleen niet tevreden, gedreven worden tot dwaze bespiegelingen om God te zoeken'.

Heimwee in de ziel

Daar ligt ook voor ons een les. Als het recht ligt in het leven van Gods kinderen, zal hun ziel bij tijden een heimwee kennen naar de openbaring van het volle heil, naar de zalige gemeenschap met God. Daar zal de drang gevonden worden om in God een verzoend Vader te mogen ontmoeten. Maar..., wie deze weldaad losmaakt van de Middelaar, maakt zich schuldig aan dwaze bespiegelingen die de Middelaar bedroeven en de ziel onvruchtbaar laten. Hoe inniger de geloofsomgangen met Christus zijn, hoe dichter de ziel tot de Persoon en het werk van de Vader nadert.

Tegelijkertijd mogen we zeggen dat er onderscheiden kennis is. Want hoezeer het waar is dat in Christus de heerlijkheid van de Vader uitblinkt, daarmee is de Vader nog niet opgehouden een zelfstandig Persoon te zijn. Daarom is het een heerlijke zaak om door de Middelaar met bewustheid voor eigen hart en leven een thuiskomen bij de Vader te mogen vinden, en de roep van de Pinkstergeest in de ziel te vernemen: Abba, Vader.

(De volgende keer in deze serie:
ds. C. van Ruitenburch over Johannes
en Jakobus)

Lijdenstijd

A. Janse-Pieterman, Rijssen

In de zeven weken voor Pasen denken we in de kerk, op school en thuis na over het lijden van Christus. We noemen dit wel de lijdenstijd.

Je merkt het vast op zondag. De preek gaat over (de aankondiging van) Christus' lijden, vanuit het Oude of Nieuwe Testament. Wat zou het een wonder zijn als het lijden van Christus jouw hart raakt. Ook jouw zonden veroorzaakten Zijn onbeschrijfelijk lijden. Aan de andere kant, wat laat Zijn lijden ook Zijn oneindige liefde zien. Hij leed uit liefde voor een zondig volk. Ook zondige kinderen, die van nature God en hun naaste haten. Heb jij al weleens een besef van je zondigheid gehad? In Gods Woord staat dat

wij door al onze zonden vervloekt zijn. Wij hebben verdiend om voor eeuwig om te moeten komen. Maar alleen omdat Hij de vloek op Zich wilde nemen, kun je nog bekeerd worden. In deze lijdenstijd komt het Evangeliewoord tot jou. 'Zie, het Lam Gods, Dat de zonden der wereld wegneemt!' (Joh. 1:29).

Iedere dag dat je verder leeft zonder Hem, doe je Hem zoveel verdriet aan. Je zondenschuld wordt steeds groter. Weet je soms ook niet hoe het verder moet? 'Het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde' (1 Joh. 1:7). Dat is de enige grond waarop je vergeving van al je zonden kunt ontvangen. Omdat Hij als een Lam ter slachting wilde geleid worden (Jes. 53:7).

Ik hoop van harte dat het lijden van Christus je hart mag raken. Zó mag raken dat het je op de knieën brengt. Aan de voeten

van het kruis. Biddend om genade. John Bunyan zegt in zijn Christenreis: 'Als ik Hem aan het kruis mag zien, dan valt het pak van mijn schouders. Dan zijn mijn zonden weg. (...) Dan doet de Zoon mijn vuile kleren uit en dan maakt Hij mijn vuile, zondige hart weer nieuw. (...) Als dat gebeurt, dan is mijn blijdschap zo groot dat ik wel eeuwig kan zingen.'

vervolgverhaal

10

Palko de kleine evangelist

J.W. van den Berg

Ze hebben vanmorgen zo'n stevig ontbijt gehad, dat ze niet eerder hoeven te eten dan vanavond.

Palko zet z'n mand neer en kijkt naar de geweldige rotsmassa die de top van de berg vormt. Dag na dag heeft hij zich afgevraagd hoe het er aan de andere kant zou uitzien. En vaak heeft hij gedacht aan de mooie verhalen die moeder Anna hem vertelde.

Eén verhaal had hij steeds weer opnieuw willen horen. Het ging over een koning die op zekere dag zomaar was verdwenen en wiens zoon hem overal ging zoeken. Op een keer, toen deze prins bij een rij bergketens was gekomen, zag hij een enorme rotsmassa voor zich. Opeens vloog een goudgevlugelde vogel naar hem toe en

fluisterde in zijn oor dat hij de rots moest beklimmen en dat hij aan de andere kant een heerlijk land zou zien. Een land waar de zon nooit, nooit onderging. 'Daar zul je ook je vader vinden', vertelde hem de vogel.

De jonge prins begon aan de moeilijke klimtocht, maar tientallen grote monsters versperden zijn pad. Plotseling kwam een ridder in een blinkende wapenrusting op een vurig paard hem te hulp. Hij versloeg de monsters en nam de prins op zijn paard en bracht hem naar het koninklijk paleis, waar de verdwenen koning woonde.

Palko neemt een kloek besluit. Hij heeft vandaag tijd genoeg. Hij gaat nu eens kijken hoe het er aan de andere kant van de berg uitziet.

Hij zoekt een plekje waar hij zijn volle mand gemakkelijk kan terugvinden en begint het steile pad te beklimmen dat naar de top leidt.

Het kan niet anders of het land waar de zoon niet ondergaat, moet daar zijn', zegt hij bij zichzelf. 'Ik heb de zoon zo dikwijls achter die piek zien verdwijnen!'

Dapper zet hij door. Als hij de top bereikt heeft en het dal in kijkt, klapt hij in zijn handen van verbazing.

Tot een anker voor de ziel

De kerkenraad van Rotterdam-Zuidwijk heeft er goed aan gedaan om de Catechismusverklaring van broeder C.G. Vreugdenhil opnieuw uit te geven. De reden hiervan is dat de eerdere uitgave van Boekhout, Tholen (2008) is uitverkocht.

ds. D.W. Tuinier,
Waarde

Daarbij is mij verteld dat de vernieuwde versie geheel herzien is. De tekst is ruimer opgezet en logischer ingedeeld. Het resultaat mag er zijn: twee keurige, aantrekkelijke werken, die uitnodigen om te lezen... Want dat is uiteindelijk de bedoeling. Een boek mag mooi en aantrekkelijk zijn qua lay-out, dat is belangrijk. Het voornaamste is echter de inhoud, met daarbij het gebed of Gods Geest het heiligt aan de ziel. De titel treft mij: "Tot een anker voor de ziel". Zeer toepasselijk. De levensvraag van u en mij behoort te zijn: Wat is uw enige troost, uw anker in leven en sterven? Waarvoor een anker dient, is duidelijk. Het moet worden uitgeworpen om een schip stevigheid en vastheid te geven, te midden van de golven en de baren, zeker als de wind opsteekt en de stormen komen. Als het nood wordt, hebt u een anker nodig. Als het niet wordt uitgeworpen, is uw levensschip stuurloos en reddeloos verloren.

Voorhangsel en Voorloper

De apostel schrijft in Hebrëen 6 over een anker der ziel, hetwelk zeker en vast is, en ingaat in het binnenste des voorhangsels; waar de Voorloper voor ons is ingegaan, namelijk Jezus... (Hebr. 6:19, 20). Op Hem wijzen de preken in deze verklaring: Het Anker voor mensen die schipbreuk lijden. Hoop voor hopelozen. Genade voor schulden. Deze lijn is kenmerkend voor de prediking van onze broeder uit Houten. Hij begeert met Paulus niet anders te prediken dan Jezus Christus, de Gekruisigde en eeuwig Levende, als het Anker voor de ziel voor hen die het leven in eigen hand kwijtraken. Al de golven van Gods toorn en gramschap zijn over Hem heengegaan. Hij is er in weggezonden, zodat hopeloze en uitzierende zielen hun anker uitwerpen in Hem, Die een

verberging is tegen de wind, en een schuilplaats tegen de vloed (Jes. 32:2a).

De noodzaak van een antwoord

Dat Anker ligt vast, onbeweeglijk vast. Verlorenen in zichzelf slaan hun ogen naar Boven. Alle eigen hoop en verwachting, alles van de mens wordt afgesneden. Er blijft een Hoop over, van Wie Paulus schrijft: 'den Heere Jezus Christus, Die onze Hoop is' (1 Tim. 1:1). Die Hoop heeft eeuwigheidswaarde. Ik citeer uit "Tot een anker voor de ziel": 'Het gaat over de enige troost. Zeg niet: Ik heb alles. Ik heb geen troost nodig en anders heb ik mijn vrouw en kinderen nog en een goed gevulde bankrekening. (...) En sterven is nog zo ver weg. Lezer, duw deze gedachte niet van u af. De vraag naar uw enige troost, in leven en in sterven, moet blijven branden in uw hart. U moet het antwoord weten! (Zondag 1). Deze verklaring neemt de lezer bij de hand en diept het Bijbels gefundeerde antwoord op uit Gods Woord. De sola's van de Reformatie komen hier duidelijk naar voren. Neem, lees en ga het zelf maar na. De Heere zegene het gelezene aan uw onsterfelijke ziel.

Voor het evangelisatiewerk

Rest mij nog te vermelden dat deze verklaring kan worden besteld via de website van de Bethelkerk te Rotterdam-Zuidwijk. www.bethelkerkrotterdam.nl De opbrengst van de verkoop van deze inhoudrijke verklaring is bestemd voor het noodzakelijke evangelisatiewerk te Rotterdam.

N.a.v. "Tot een anker voor de ziel", ds. C.G. Vreugdenhil; uitg. Gereformeerde Gemeente Rotterdam-Zuidwijk; deel 1, zondagen 1 t/m 31; 482 blz.; € 29,50; deel 2, zondagen 32 t/m 52: 296 blz.; € 24,50.

Boekaankondiging

"Beginnende van diezelfde Schrift", ds. E.C. Adams; uitg. Gebr. Koster, Barneveld; 142 blz.; € 14,90.

Deze bundel bevat acht preken van ds. C. Adams te Corsica (VS), die hij in Nederland heeft uitgesproken.

"Op weg naar Sion" (deel 6), ds. P. Blok; uitg. Gebr. Koster, Barneveld; 194 blz.; € 17,50.

Dit deel van de serie "Op weg naar Sion" bevat drie adventspreken, een preek voor de weeszondag en zes vrije stoffen.

"In uw dienst getrouw", ds. J. Joppe; uitg. Den Hertog, Houten; 168 blz.; € 18,50.

In dit boek gaat de auteur, hersteld hervormd predikant in Oud-Beijerland, in op het ambt van ouderling en diaken. Het formulier tot bevestiging van deze ambtsdragers wordt uitgelegd en praktisch toegepast. Ieder hoofdstuk wordt met vragen afgesloten.

"Zonder berouw geen vergeving. Melanchtons onderwijs voor prediking en pastoraat", drs. W. Pieters; uitg. Labarum Academic, Apeldoorn; 223 blz.; € 16,95.

Ds. Pieters, hersteld hervormd predikant te Garderen, gaat in op Melanchtons visie op de verhouding tussen berouw en vergeving zoals Melanchton die verwoordt in zijn "Unterricht der Visitatoren" (1528). Daarin zet hij de reformatorische visie op wet en bekeering uiteen.

"Liefdewegen", Jacoba Petronella Winckelman; uitg. Gebr. Koster, Barneveld; 62 blz.; € 10,90.

Van de hand van de in Vlissingen geboren Jacoba Petronella Winckelman (1696-1761) verschenen twee gedichtenbundels: "Stichtelijke gedichten" (1763) en "Stichtelijke Mengelgedichten" (1764). In dit bundeltje is een selectie opgenomen die betrekking heeft op de heilsfeiten.

"Een waar gebed", John Bunyan; uitg. De Banier, Apeldoorn; 92 blz.; € 11,95.

Deel 6 in de serie Puriteinse teksten, met niet eerder in het Nederlands gepubliceerde teksten bevat van bekende puriteinen. Dit boekje over het gebed schreef Bunyan in de gevangenis te Bedford.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Berkenwoude, ds. B. Labee te Veenendaal;
Te Nieuwerkerk (Zld),
ds. C. van Ruitenburch te Krimpen a/d IJssel;
Te Picture Butte (Alberta, Canada),
ds. G. Beens te Kootwijkerbroek;
Te Poederoijen, ds. A. Schot te Nunspeet.

Bedankt:

Voor Nieuw-Beijerland,
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer;
Voor Zwolle, ds. A.T. Huijser te Sliedrecht.

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2017

*Pag. 97, **DEPUTAATSCHAP DIACONALE EN MAATSCHAPPELIJKE ZORG.**

Ds. G. Heijkamp te Enkhuizen heeft bedankt als lid/voorzitter. In de vacature van voorzitter is voorzien door de benoeming van deputaat ds. C. van Ruitenburch, Weteringsingel 9, 2921 BA Krimpen a/d IJssel
tel. (0180) 518650
e-mail: cvanruitenburch@kliksafe.nl
* Pag. 251, **gemeente KOOTWIJKERBROEK.**
Koster is nu: H. Hendrikse, Laageinderweg 12, 3774 TD Kootwijkerbroek
tel. (0342) 443244
06 23013736; e-mail: koster-kwb@kliksafe.nl

Berichten

ZANG- EN ZENDINGSAVONDEN

Amersfoort

Zangavond op zaterdag 17 maart, aanvang 19.30 uur, in de Elimkerk van de Gereformeerde Gemeente te Amersfoort, m.m.v. het gemengd koor Magnalia Dei uit Amersfoort en het jongerenkoor Zanglust uit Barneveld. Collecte t.b.v. Evangelisatie door die gemeente in Amersfoort.

Bodegraven

Zangavond op zaterdag 17 maart, aanvang 19.30 uur, in de Bethelkerk van de Gereformeerde Gemeente te Bodegraven, m.m.v. Ridderkerks mannenkoor en jeugdkoor de Regenboog. Meditatie ds. G.W.S. Mulder. Collecte t.b.v. ZGG.

Genemuiden

Koor- en samenzangavond op zaterdag 10 maart, aanvang 19.00 uur, in de Jachin & Boazkerk te Genemuiden, m.m.v. mannenkoor Harpe Davids, gemengd koor Jeduthun en kinderkoor Masora. Leiding: ds. C. Hogchem.

Gouda

Zangavond op zaterdag 17 maart, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Gouda, m.m.v. de gemengde koren Jubilate Deo uit Nunspeet, De Lofzang uit Gouda, Sursum Corda uit Gouda en het blokfluitensemble Con Brio uit Gouda. Leiding: J. van Toor. Collecte voor ZGG, met als bijzonder doel de vervolgd kerk.

Nieuw-Beijerland

Psalmzangavond op zaterdag 17 maart, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Nieuw-Beijerland, m.m.v. Pieter Heykoop, orgel. Meditatie: ds. J. van Rijswijk. Collecte t.b.v. ZGG.

Rhenen

Zang- en zendingavond op vrijdag 23 maart, aanvang 19.00 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Rhenen, m.m.v. kinderkoor Obadja, Jasper Huibers, organist, mw. Fahner die een vertelling houdt en de verenigingen. Collecte voor zendingsterrein Papoea.

Scherpenzeel

Zangavond op zaterdag 17 maart, aanvang 19.30 uur, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente van Scherpenzeel, m.m.v. het Garder mannenkoor uit Garderen en het gemengd koor Opent uwe mond uit Scherpenzeel. Collecte t.b.v. het Deputaatschap voor Israël.

VERKOPING TE SCHERPENZEEL

Tweedehands kinderkledingverkoop op zaterdag 17 maart van 10.00-11.30 uur, in de fietsenkelder van de Sionkerk van de Gereformeerde Gemeente te Scherpenzeel. De opbrengst is t.b.v. ZGG (zendingsterrein Guinee).

KLEDINGBEURS TE CAPELLE A/D IJssel

Tweedehands kledingbeurs op vrijdag 23 maart, van 19.00-20.30 uur, in de Elimkerk van de Gereformeerde Gemeente te Capelle a/d IJssel-Middelwatering. Kinderkleding van maat 80-176 en dameskleding maat xs-xxl. 50% van de opbrengst is t.b.v. bouw-

fonds. Wilt u kleding inleveren? Dan kunt u mailen naar: kinderkledingbeurselim@outlook.com.

OUD-LEDENVERENIGING VAN SOLIDAMENTUM VAN START

Op vrijdag 23 maart organiseert Solumni, de nieuwe alumnivereniging voor alle oud-leden van Solidamentum, haar eerste bijeenkomst. Spreker: dr. Th. van den Belt over het thema 'Christen-zijn op de werkvloer'. Een oud-lid reageert hierop vanuit zijn managementervaring. De bijeenkomst wordt gehouden in het gebouw van het Hoornbeek College te Amersfoort en begint om 20.00 uur. Oud-leden, (oud-)mentoren en begunstigers zijn van harte welkom. Voor meer informatie, zie www.solumni.nl.

STUDIEDAG OVER AUTISME BIJ VROUWEN

Platform 'Autisme in de kerk' organiseert op zaterdag 7 april een studiedag over autisme bij vrouwen. Deze studiedag wordt georganiseerd voor vrouwen met autisme, hun naaste familieleden en vriendinnen, hulpverleners en ambtsdragers.

In deze bijeenkomst zal verpleegkundig specialist Gerda Bastiaan een presentatie verzorgen. Daarin besteedt zij aandacht aan het ogenschijnlijk normale leven van vrouwen met autisme in studie, werk, kerk, gezin en huishouden. Aansluitend zal een interview worden gehouden met twee ervaringsdeskundigen. De ochtend wordt afgesloten met een forumbespreking. In de middag zijn er workshops waarin het thema verder wordt uitgewerkt.

Locatie van de studiedag: gebouw van de gereformeerde scholengemeenschap Guido

de Brès, Paladijnenweg 251, Amersfoort. Deelnamekosten € 25,- p.p. (inclusief lunch). Aanvang: 9.30 uur, afsluiting: 15.45 uur. Zie ook www.helpendehanden.nl/autisme-bijvrouwen.

JAARVERGADERING VERENIGING 'HERKENNING' IN VEENENDAAL

De reformatorische vereniging voor weduwen en weduwnaars van 50 jaar en ouder 'Herkenning' houdt op zaterdag 17 maart haar jaarvergadering in de Adventkerk van de Gereformeerde Gemeente te Veenendaal. Lezing door ds. H. Zweistra uit Urk over: 'Tussen zeggen en zwijgen'. Aanvang: 10.30 uur. Inloop vanaf 9.45 uur. Sluiting 16.00 uur. Graag lunchpakket meebrengen. Ieder die tot deze doelgroep behoort is hartelijk welkom. Info: tel. 0318-461244.

AANBOD VOOR OPVOEDGROEPEN

In verschillende gemeenten zijn in de afgelopen tijd opvoedgroepen ontstaan. Soms op initiatief van ouders, soms op initiatief van de plaatselijke kerkenraad. Opvoedgroepen bieden voor ouders de gelegenheid om, met de Bijbel als uitgangspunt, vragen vanuit de opvoeding met elkaar te bespreken. Het Deputaatschap Kerk, Gezin, Jeugd en Onderwijs (KGJO) ziet opvoedgroepen als een mogelijkheid om ouders te helpen bij de opvoeding, uiteraard in afstemming met de plaatselijke kerkenraad.

Omdat er behoefte bleek te zijn aan materiaal dat gebruikt kan worden tijdens het gesprek in de opvoedgroepen heeft het Deputaatschap KGJO in samenwerking met verschillende organisaties binnen de Gereformeerde Gemeenten in de achterliggende tijd themabladen ontwikkeld. In 2016 waren de eerste achttien thema's gereed, inmiddels is het aantal thema's aangevuld. Een goed moment om u verder te informeren over dit materiaal.

Een themablad bestaat uit de volgende on-

derdelen: invulling van de Bijbelse bezinning op het onderwerp, een theoretisch kader waarin de achtergrond van het thema wordt besproken, verschillende verwerkingsvormen (casussen, stellingen en een creatieve verwerkingsvorm) om met elkaar in gesprek te gaan en literatuurtips.

Er zijn inmiddels 24 thema's beschikbaar:

- 1) Algemene thema's: goede voornemens (de rugzak van thuis), rol van vader en moeder, opvoedingsstijlen, hechting, waarom opvoeding in de lijn van de Bijbel, gewetensvorming, ontwikkeling van het zelfbeeld, huiscatechese;
- 2) Opvoeding kinderen: wanneer begrijpt mijn kind wat (cognitieve ontwikkeling), communiceren met je kind (spraak-taalontwikkeling) regels en grenzen stellen, seksuele opvoeding, mediawijs opvoeden, Bijbellezens met kinderen, belonen en straffen, financiële opvoeding;
- 3) Opvoeding tieners: loslaten en vasthouden, communiceren met je tiener, seksuele opvoeding en begeleiding, mediawijs opvoeden, huisgodsdienst met tieners, meeveren en vasthouden, het tienerbrein, financiële opvoeding

Het materiaal is te bestellen via www.kgjo.nl. De themabladen kosten € 2,50 per stuk. Er kan ook een complete map worden besteld. Op de website is een bladerversie van een themablad opgenomen, om een indruk te geven van het materiaal.

Verder organiseert het Deputaatschap KGJO regelmatig een toerustingavond voor groeps- of gespreksleiders van opvoedgroepen. Tijdens de toerustingavond voor gespreksleiders is er aandacht voor de volgende onderwerpen:

- Wat is een opvoedgroep (belang van privacy, structuur, contact kerkenraad, etc.);
- Gespreksvaardigheden (luisteren, samenvatten en doorvragen);
- Groepsdynamica (welke processen spelen zich af in een groep);
- Praktische moeilijkheden (hoe om te gaan

met moeilijke of gevoelige situaties in het gesprek.

De eerstvolgende toerustingavond wordt gehouden op donderdag 17 mei. Locatie: Adventkerk van de Gereformeerde Gemeente in Veenendaal.

Voor meer informatie of aanmelden kunt u contact opnemen met Gertrude de Regt, (coördinator toerusting) via tel. 0348-489968 of per email: coördinator@kgjo.nl.

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

Donderdag 22 februari ontving mev. W. Hoogerwerf-Holleman, lid van onze gemeente, uit handen van loco-burgemeester van Utrechtseheuvellug, de heer H. Veldhuizen, een koninklijke onderscheiding. Haar werden de versierselen, behorende bij de benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau opgespeld.

De loco-burgemeester deelde in zijn toespraak mee dat de onderscheiding is toegekend vanwege haar langdurige inzet voor de samenleving gedurende 35 jaar dat zij boeken, verhalen, gedichten en feuilletons, schreef vanuit de leefwereld van het bevindelijk gereformeerde volksdeel. Haar werk bevat onderwerpen uit de geschiedenis waaronder de Tweede Wereldoorlog en de watersnoodramp van 1953, kerkhistorie waaronder de eerste christengemeenten, de reformatietijd en de Afscheiding van 1834 en Israël, het gezelschapsleven en het kerkelijke leven.

De uitstraling van het auteurschap is zowel landelijk, als regionaal als plaatselijk. Ook in de overzeese kerkelijke gemeenten bestaat belangstelling voor haar werk.

Zij heeft een aanzienlijke bijdrage geleverd o.a. aan de geschiedschrijving van Rijssen. Wij feliciteren mev. Hoogerwerf-Holleman van harte met deze koninklijke onderscheiding.

Kerkenraad Geref. Gemeente Zeist

Kerkdiensten

ZONDAG 11 MAART 2018

Aagtekerke 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Alblasserdam 19.00 uur ds. B. Labee; Alphen a/d Rijn 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 10.00 en 15.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Barendrecht 10.00 uur ds. J. Mijnders en

19.00 uur ds. H.A. van Zetten; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Clements; Berkenwoude 10.00 uur ds. B. van der Heiden; Bodegraven 10.00 uur ds. H. Paul en 19.15 uur ds. G.J. Baan; Borssele 9.30 en

18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur ds. W.J. Karels en 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 19.00 uur ds. A. Verschuure; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Haag-Scheveningen 10.00 uur ds. J.S. van der Net en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Deventer 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 18.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Dordrecht 10.00 uur ds. C. Harinck en 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord

16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 16.00 uur (H.D.) ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. S.W. Janse; Enter 15.00 uur ds. A. Schreuder; Ermelo 9.30 uur ds. A. Schot en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. H.A. van Zetten; Goudswaard 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. M.H. Schot; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. M. Karens; 's-Gravenzande 9.30 uur ds. W. Silfhout en 15.30 uur ds. J.S. van der Net; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. A. Verschuure en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Herkingen 14.30 uur ds. K. Boeder; Hilversum 16.00 uur ds. P. Mulder; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Hoofddorp 9.30 en 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; Hoogvliet 16.30 uur ds. J. Driessen; Houten 16.00 uur ds. W.A. Zondag; Kampen 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Kapelle-Biezeling 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur ds. G. Pater; Klaaswaal 9.30 uur ds. G.J. van Aalst en 18.00 ds. A.T. Huijser; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Kruijningen 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Leerdam 10.00 en 18.00 uur stud. M. Blok; Leiderdorp 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Lelystad 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 19.30 uur ds. J.B. Zippro; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 15.00 uur ds. D. de Wit; Mijdrecht 15.30 uur ds. J. Schipper; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 19.00 uur ds. G. Pater; Nieuw-Beijerland 18.00 uur ds. B. van der Heiden; Nieuwerkerk 15.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Nieuwe-Tonge 10.00 en 18.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Nijkerk 14.30 uur ds. G. van Manen; Nisse 9.30 en 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Nunspeet 9.30 uur ds. J.B. Huisman en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. C. Harinck; Oosterend 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Opheusden 10.00 (H.A.) en 17.30 uur ds. W. Mouw; Opperdoos 10.00 uur ds. G. Heijkamp; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Poederloot 14.30 uur stud. M. Blok; Poortvliet 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Puttershoek 10.00 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Rheden 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 15.30 uur ds. M.H. Schot; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. L. Blok; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 14.00 uur ds. G.J. Baan; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-Centrum 16.30 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-IJsselmonde 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. J. Driessen en 19.00 uur ds. H. Brons; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur stud. H.J. Agteresch; Sliedrecht 9.30 uur ds. A.T. Huijser en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Soest 9.30 uur ds. J. Schipper en 18.30 uur ds. A. Schot; Spijkenisse 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. E. Bakker; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Terwolde - De Vecht

14.30 uur stud. H.J. Agteresch; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Utrecht 13.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. A.J. Gunst; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 15.00 uur ds. J. van Laar; Woerden 10.00 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. M. Joosse; Zoetermeer 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwolle 9.30 en 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden.

DINSDAG 13 MAART 2018

Dirksland 19.30 uur ds. K. Boeder; Urk 19.30 uur ds. J. van Rijswijk.

WOENSDAG 14 MAART 2018 BIDDAG

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 15.00 en 19.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 14.00 en 19.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 14.30 en 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 14.30 uur ds. S.W. Janse en 19.30 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 14.30 uur ds. A. Verschuure en 19.30 uur ds. H.A. van Zetten; Barneveld-Centrum 9.30 en 14.00 (H.D.) en 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 uur ds. F. Mulder en 19.30 uur ds. M. Joosse en 14.00 uur (H.D.) ds. G. Beens; Beekbergen 10.00 en 15.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 16.30 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 uur ds. W. Visscher en 19.00 uur ds. W. Silfhout; Bodegraven 10.00 uur ds. J. Driessen en 17.00 uur ds. W.A. Zondag; Borssele 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 15.00 en 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 14.30 en 19.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 9.30 uur ds. W.J. Karels en 19.45 uur ds. A. Moerkerken en 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; De Valk-Wekerom 9.30 en 14.00 en 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Den Haag-Scheveningen 14.30 uur ds. H. Paul en 19.30 uur ds. J. Driessen; Deventer 10.00 uur ds. R.A.M. Visser en 15.00 uur ds. W. Mouw; Doetinchem 9.30 en 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. J.W. Verweij; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00 en 19.00 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 14.30 en 19.30 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. J. van Laar; Enter 15.00 en 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Ermelo 14.30 en 19.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 19.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen en 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; Gorinchem 14.30 en 19.30 uur ds. L. Blok; Gouda 14.30 en 19.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenpolder 18.00 uur ds. C. Harinck;

Groningen 14.30 en 20.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 uur ds. C. Harinck en 19.00 uur ds. G.J. Baan; Hardinxveld-Giessendam 14.30 en 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Hoogeveen 9.30 uur ds. J.B. Zippro; Houten 10.00 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kapelle-Biezeling 10.00 uur ds. H. Brons en 19.00 uur ds. P.D. den Haan; Katwijk aan Zee 10.00 uur ds. G.W.S. Mulder en 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Klaaswaal 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 16.00 uur ds. S. Maljaars; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 uur en 19.45 uur ds. C. van Ruitenburg en 14.30 uur ds. W. Silfhout; Kruijningen 9.30 uur ds. P.D. den Haan; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 14.30 en 19.30 uur stud. M. Blok; Lelystad 19.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 uur en 19.00 uur ds. C.J. Meeuse en 14.00 uur ds. G.J. Baan; Moerkapelle 14.30 en 19.00 uur ds. W. Harinck; Nieuwdorp 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwerkerk 16.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Nijkerk 14.30 en 19.30 uur ds. G. Pater; Nisse 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Nunspeet 9.30 en 14.30 en 19.30 uur ds. A. Schot; Oosterend 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 14.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Oostkapelle 9.30 en 16.30 uur ds. M. Karens; Opheusden 10.00 en 19.00 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Rheden 14.30 en 19.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 uur ds. K. Boeder en 17.00 uur ds. A.T. Huijser; Rijssen-Noord 9.30 en 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur ds. W.A. Zondag en 19.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Scherpenzeel 10.00 uur ds. W. Silfhout en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Sliedrecht 9.30 en 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Sprang-Capelle 15.00 uur stud. H.J. Agteresch en 19.30 uur ds. B. Labee; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 14.00 (H.D.) en 19.30 uur ds. K. Boeder; Tricht-Geldermalsen 14.00 en 19.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 uur ds. G. Pater en 19.00 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 uur ds. W. Harinck; Veen 14.30 en 19.30 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 15.00 en 19.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Wageningen 14.30 en 19.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 19.00 uur stud. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Woerden 10.00 en 19.00 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C.J. Meeuse; Yerseke 9.30 en 14.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 19.30 uur ds. J.J. van Eckveld; Zoetermeer 15.00 en 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 14.30 uur ds. A.T. Huijser en 19.45 uur ds. M.H. Schot; Zwolle 14.30 uur ds. G. van Manen.

DONDERDAG 15 MAART 2018
Naaldwijk 19.45 uur ds. J.J. van Ekeveld.

VRIJDAG 16 MAART 2018
Yerseke 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN
ZONDAG 11 MAART 2018

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 uur evang. G. Baan; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. A. van Setten en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

WOENSDAG 14 MAART 2018

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 19.30 uur evang. G. Baan; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 19.30 uur evang. C. van Drunen; Tilburg (Offenbachstraat 105) 19.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Gemeentezang Adullamkerk Ger. Gemeente Waarde

Lijdenstijd - Goede Vrijdag - Pasen - Hemelvaart - Pinksteren
t.b.v. het Bouwfonds.

(incl. overzicht psalmen en kerkelijk jaar)

Prijs € 7,50 2 CD's voor € 12,50

Info: ACwaarde@hotmail.com

Cd-verkoop C.G. Mijnders

c.mijnders1@kpnplanet.nl

T 0113502055

NATUUR- EN LANDSCHAPSCAMPING

"DE VERBORGEN HOEK"

Kom kamperen op Camping De Verborgene Hoek FRIESLAND of huur CHALET of compleet ingerichte LODGETENT (6-8 of 8-10 pers.) bij de FRIESE MEREN.
www.deverborgenhoek.nl 0514-602065

Jonge vrouw, werkzaam in de zorg,
zoekt (zelfst.) woonruimte in Gouda e.o. Tel. 0345-641703

WerkmetTalent.nl

LEERKR./TEAMLEIDER GOMARUSSCHOOL - LEIDERDORP
DIV. MACHINISTEN GOUD GRONVERZET - WAARDE
ERV. COMM.MEDEW. GEVANGENENZORG - ZOETERMEER
ONDERN. WELZIJNSMEDEWERKER HET ANKER - KESTEREN
BEGELEIDERS EN COÖRD. ONTMOETING - ROTTERDAM
GEZOND-SLAPEN-ADVISEUR (PARTTIME) - DIVERSE REGIO'S

Advertenties

HEERE, God der heirscharen, hoor mijn gebed; neem het ter ore, o God Jakobs.
Psalms 84:9

Met ontsteltenis en ontroering hebben wij kennisgenomen van het plotseling overlijden op zondag 25 februari van onze geliefde medebroeder, diaken

K. Korpershoek

Vanaf 1981 heeft hij onze gemeente - naar de begeerte van zijn hart - in alle getrouwheid als diaken gediend. De Heere sterke zijn vrouw, (klein)kinderen en verdere familie en heilige de roepstem aan ons aller hart.

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Middelharnis,
M. de Geus, preses
P.C. Kleppe, scriba

Middelharnis, 26 februari 2018

Want wij weten dat, zo ons aardse huis dezès tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw bij God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen.

2 Kor. 5:1

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Groningen heeft met ontroering kennisgenomen van het overlijden van zijn oud-ambtsbroeder

Gerrit Visser

We zien met dankbaarheid terug op de periode van 26 jaar waarin hij zijn werk, van 1971 tot 1975 als diaken en van 1975 tot 1997 als ouderling, heeft mogen verrichten in de gemeente. Hij heeft dit in alle getrouwheid mogen doen, het had de liefde van zijn hart.

We wensen zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen en verdere familie Gods nabijheid en troost toe. Dat de Heere deze roepstem wil gebruiken tot eer van Zijn Naam en tot heil van zondaren.

Namens de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Groningen,
ds. J.B. Zippro, preses
W. Vinke, scriba

Groningen, 25 februari 2018

Hebt u ...

vragen, zorgen, problemen
rond de opvoeding?

KOC Diensten biedt hulp voor jeugd en
gezin bij u thuis.

Uitgaande van het Ds. G.H. Kerstencentrum

- Landelijk werkzaam
- Begeleiding met de Bijbel als grondslag
- Oplossingsgerichte begeleiding in opvoedsituaties met vragen rond peuters-kleuters-tieners-pubers
- Onderzoek en begeleiding bij ADHD-autisme- (faal)angst
- Advies inzake logeeropvang
- Generalistische basis ggz

Sterk in thema's:

- grenzen stellen
- godsdienstige opvoeding
- hoogbegaafdheid
- dyslexie
- keukentafelgesprek
- mediagebruik
- verstandelijke beperking
- weerbaarheid

Nieuweweg-noord 251 - 3905 LW Veenendaal - 0318-517310 - info@koc.nu - www.kocdiensten.nl

Op vakantie? Nette ruime woning te huur voor 7 personen. In **Kootwijkerbroek**. Ook meivakantie nog vrij. Ook voor langere periode mogelijk voor verbouwing/verhuizing. Voor inl. 0648894643

Te huur: 2-3 pers. vakantiehuisje, Valkseweg 8 te **Barneveld**. Tel. 0342-412663.

T.H. op Wolfskuylen Drenthe: prachtig chalet met overdekte veranda, 4 pers. of echtpaar. Wk 33-34. Tel. 0638045026

ES Vakanties

Vakanties in eigen sfeer

OOSTENRIJK, vanaf €495,- huurt u een **stacaravan op gezinscamping**. Recreatieteam, kerkdiensten, zon, water en bergen. Info: 055-3030083 www.es-vakanties.nl

Garage Top Kootwijkerbroek zoekt TopTalent: een **autotechnicus** en een **plaatwerker/voorbereider schadeherstel**. Tel. 0342-441651

Welkom op onze site!
Ruim 60.000 boeken op:
www.derooboeken.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper

010-458 31 12

Capelle a/d IJssel

J. Kooijman

0182-58 39 32

Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begravenissen

P.H. van der Leer

T **0318 - 526641**

E info@phvanderleer.nl

M **06 - 46376232**

W www.phvanderleer.nl

Helpt u mee?

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Te vondeling gelegd

Home of Love ontfermt zich over hen

Maak uw gift over op
NL56 RABO 0347 3760 29
t.n.v. Hudson Taylor/SBHC
te Dordrecht.

Of doneer via: www.hudsonstaylor.nl

Cedrah vacature

Vakantiekrachten

0 - 36 uur

Wil jij in je vakantie niet alleen geld verdienen, maar ook iets kunnen betekenen voor je medemens? Dan zijn wij op zoek naar jou! Binnen Cedrah zijn diverse mogelijkheden voor vakantiekrachten in de zorg, keuken en huishouding voor 0-36 uur per week. Scholieren worden van harte uitgenodigd om te solliciteren.

Meer info?

Kijk snel op werkenbij.cedrah.nl voor de volledige functieomschrijvingen en solliciteer direct online.

Cedrah
Wonen · Zorg · Diensten

Steun het zendingswerk in China

- 1 Vraag een presentatie aan van onze laatste reis.**
(Voor een gemeenteavond, (jeugd)vereniging, ouderenmiddag, afsluiting catechisatie seizoen, ...)
- 2 Voer actie met uw school of vereniging.**
- 3 Noteer in uw agenda:**
Za 10 mrt Passie en Pasenconcert in Bethelkerk te Genemuiden
Za 17 mrt Vroege voorjaarsmarkt op boerenerf te Lopik
Za 31 mrt Stadswandeling te Dordrecht
Za 14 apr Autopuzzelrit door de bloeiende Bollenstreek
- 4 Steun een van onze projecten door een gift.**
- 5 Voorraad aanvullen of cadeautje nodig?**
Koop producten via onze webshop of verkoopadressen: gezonde Chinese groene Tze Tji Chun thee, fotokaarten, zendingsboeken en CD's.

www.bonisa.nl

christinevastuin@bonisa.nl | 0252-418269

NL29 RABO 0336 5546 13

Bonisa
ZENDING

Doorgeven van het Woord!

PROGRAMMA

19.30 uur:
Opening ds. A. Schot

19.50 uur:
'Een opvallende inhoudsopgave'
prof. dr. W. van Vlastuin

20.10 uur:
'Wie goed onderscheidt,
onderwijst goed'
J.N. Mouthaan

20.30 uur: Pauze

21.00 uur:
'Bij Van Mastricht in de leer'
G.P. van Nieuw Amerongen

21.15 uur:
Afsluiting ds. J.A. Weststrate

SYMPOSIUM

BOEKPRESENTATIE DEEL 1

**THEORETISCH-PRAKTISCHE
GODGELEERDHEID
PETRUS VAN MASTRICHT**

UNIEKE HERUITGAVE
VAN HET MEEST UITGEBREIDE
NEDERLANDSTALIGE
THEOLOGISCHE WERK

D.V. WOENSDAG 4 APRIL 2018 LEERDAM - AANVANG: 19.30 UUR

Waar

Gebouw van de Gereformeerde Bijbelstichting
Nijverheidstraat 21, Leerdam

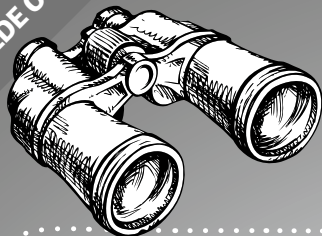
www.gebr.koster.nl

**LIMITED-EDITION IS NOG
BEPERKT VERKRIJGBAAR.
TEKEN NU IN VIA:**

www.gereformeerderfgoed.nl/intekenen - Voor meer info kunt u bellen: 06 12406259

HERHAALDE OPROEP!

Jeugdbond zoekt twee
nieuwe collega's
Kom jij ons team versterken?

Eindredacteur Daniël (1,0 FTE)

Als eindredacteur ben je verantwoordelijk voor het verschijnen van *Daniël*. Je bent betrokken op Gods Woord en jongeren. Je ziet het als een uitdaging om het redactieproces van begin tot eind onder je hoede te nemen. Je houdt van teksten, maar geniet ook van samenwerking met anderen.

Medewerker communicatie (1,0 FTE)

Jij vertelt ons verhaal. Je bent creatief en communiceert op een eigentijdse manier met onze doelgroepen. Je werkt zowel strategisch als uitvoerend en doet dit in samenwerking met anderen. Je bent ook hartelijk betrokken op het jeugdwerk binnen de kerk.

Bij de Jeugdbond werk je binnen een enthousiast team in een dynamische werkomgeving en geef je inhoud en leiding aan het jeugdwerk binnen de Gereformeerde Gemeenten, om jongeren te verbinden aan Gods Woord en de kerk.

Het gaat om betaalde functies op (tenminste) HBO-niveau. Spreekt een van deze functies jou aan? Dan zien we ernaar uit om met je in gesprek te gaan.

Meer informatie: www.jbagg.nl/vacature

verbindt jongeren

Koeling in uw Kerk(gebouw)
 Voor elk probleem? Bel AKTIE
 Tel: 010-4517471
 CO2 metingen
Advies en installatieburo
 Voor een vrijblijvende offerte
 aktie@kliksafe.nl

✓ **Ambtskleding**
 ✓ **HERENKLEDING**
 ✓ Trouwkostuums

Geerts
 herenkleding
 Dorpsstraat 229
 3925 KC Scherpenzeel
 033 277 88 99
 www.geertsherenkleding.nl

Relaties
 Seksualiteit
 Burn-out
 Onzekerheid
 ADHD – Autisme
 Identiteit
 Opvoeding
 Rouw

WWW.ABCONSULTS.NL

ABCCONSULTS

Precies de hulp die je nodig hebt!

Mediation of
 bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail
 mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
 advocaten

VOGG... AL 65 JAAR MUZIEK VOOR KERK EN HUIS

Voor kerkenraden

EXAMENCOMMISSIE

Voor advies bij de selectie en benoeming van organisten

ORGELBOUWADVIESCOMMISSIE

Bij aanschaf, bouw of onderhoud van het orgel

MODELINSTRUCTIE

Voor de aanstelling van organisten

Voor organisten en andere muzikliefhebbers

KERK & MUZIEK Ons tweemaandelijkse blad

BUNDELS met Psalmbewerkingen

CURSUS Kerkelijk Orgelspel

Allerlei **ACTIVITEITEN**

Meer informatie
 of bladmuziek bestellen?
 www.kerkenmuziek.nl of mail naar
 info@kerkenmuziek.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

ANDANTE
 -orgelcentrum-

Uw dealer van
Johannes Monarke
Content
Domus
Viscount
Mixtuur
 (Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavar)
 * Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
 * Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
 www.andanteorgels.nl

Driestar hogeschool

#datisdriestar

**OUDERS ONDERSTEUNEN
 BIJ DE OPVOEDING,
 DAT VIND IK MOOI.**

Eline Dukel, deeltijdstudent pedagogiek

**OPEN
 AVONDEN**

20 maart
 • pedagogiek
 • pabo deeltijd
 • masters

22 maart
 • lerarenopleidingen
 voortgezet onderwijs

www.driestar-hogeschool.nl

CURSUSGODSDIENSTONDERWIJS

Heb jij een boodschap voor jongeren?

Welkom op onze opleiding leraar Godsdienst!

De opleiding voor dit prachtige beroep kun je volgen aan de hbo-opleiding van de CGO. Informatie over deze opleiding wordt gegeven op **D.V. donderdag 22 maart 2018** in het gebouw van Driestar *Educatief* te Gouda.

Je kunt ook op afspraak vrijblijvend een college volgen op een woensdagavond. *Voor bevoegde docenten en studenten met een PDG zijn aantrekkelijke vrijstellingen mogelijk!*

Meer informatie is te vinden www.cgo.nu onder HBO-opleiding

Persoonlijk – Kleinschalig – Betrokken

BOEKEN EN MUZIEK **VAN DER BOOM**

Voorstraat 41 – 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 48 26 14 – Fax (0187) 48 45 20
www.boekhandelvanderboom.nl

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijck • Doelgericht

Begrafenisonderneming STAM

Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Waarom Paul Roescher?
Wij geven u twaalf redenen!

Geén korting, maar in één keer de laagste prijs!

PVC vloer. Incl. inmeten + Egalise + Primer + Egaliseren + Primer aanbrengen + Leggen Elders 66,-

Kraakprijs: 39,95 p/m²

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAAR

Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

In verwachting?

Een fijne kraamtijd, mogen wij daarvoor zorgen?

Schrijf je nu bij ons in!

Onze kraamverzorgenden zijn hartelijk betrokken, we

- leren de moeder alles over de verzorging van de baby
- zijn alert op medische complicaties bij moeder en baby
- coachen het gezin en delen onze inzichten
- werken vanuit een reformatorische levensovertuiging

Meer weten?
Bel 0342 - 42 23 24
of kijk op onze website:
www.rstzorg.nl/kraamzorg

G.J. van der Vliet
begrafenisverzorging

- Begrafenissen in het hele land
- Geen crematies
- Persoonlijke begeleiding met zorg, respect en stijl
- Kijk voor meer informatie op www.gjvandervliet.nl

Boekweitweg 22, 8075 CP, Elspeet
06 12934519 - 0577 492830

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteurs: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E gjvanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 06-57773987
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen

(bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 14,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober) voor het buitenland*: € 150,00 per jaar *afwijkend tarief voor:
Canada: \$165, USA: \$140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

de Saambinder *Bewuste keuze*

Ds. Labee over: **Preekverdeling en toepassing**

De meeste van onze predikanten (voor zover ik weet) hebben de laatste aandachtspunten verwerkt in de toepassing. Vroeger kwamen in de toepassing alleen de geestelijke lessen naar voren. Waarom die verandering?

Preekverdeling

In de gereformeerde predikking is het gebruikelijk te spreken over vier onderdelen in de preek: een inleiding of voorafpraak, een thema, een verdeling (de 'punten') en een conclusie. De praktijk, vroeger en nu, laat zien dat er altijd een zekere vrijheid is geweest in de uitwerking daarvan. Wie wat bekend is met de preken van ds. B. Smytegelt (1665-1739), weet dat ze vrijwel altijd beginnen met de woorden 'Wij lezen in...! Vanuit een Schriftwoord (los van de te bepreken Bijbeltekst) volgt dan een voorafpraak. De preken van ds. A. Comrie (1706-1774) kennen alle een inleiding, gevolgd door 'het lichaam der predikatie'. Laatstgenoemd onderdeel splitste hij dan in een *verklaring* en een *toepassing*. Zo hebben ook de predikanten in onze gemeentekring allen hun eigen verdeling van de preek. Wellicht als gevolg van het hier en daar ontbreken van gedegen Schriftkennis onder de hoorders en de poging om de diensten niet al te lang te maken, wordt de voorafpraak weggelaten of heel kort gehouden.

Nu is het een misverstand dat vroeger aléén in de toepassing de geestelijke lessen aan de orde kwamen. Heel de preek door werden de lijnen naar het leven der genade getrokken, zoals dat nog altijd gepoogd

wordt! Wel is terecht opgemerkt dat de toepassing vandaag de dag vaak meer door de hele preek verweven wordt. Ook is het gebruikelijk dat deze toepassing aan het laatste 'punt' van de preek verbonden wordt, als een korte afsluiting dicht bij de harten van de hoorders.

De hoofdlijn blijft dat er eerst getracht wordt een nauwkeurige exegese te geven van het Schriftgedeelte dat bepreekt wordt. Vervolgens zal de betekenis daarvan in het Schriftverband worden uitgelegd. Daarna is het de taak van de prediker de boodschap van het tekstgedeelte als het ware te leggen aan de deur van het hart van de hoorders nú. Of zoals weleens wordt uitgedrukt: 'het edel metaal uit de mijn van de Heilige Schrift gedolven, wordt nu in pasmunt uitgereikt'. Het bevestigingsformulier om de dienaars des Woords te bevestigen, schrijft over deze taak: '...dat zij des Heeren Woord, door de Schriften der Profeten en Apostelen geopenbaard, grondig en oprechtelijk aan hun volk zullen voordragen, en het toe-eigenen, zo in het gemeen als in het bijzonder, tot nuttigheid der toehoorders, met onderwijzen, vermanen, vertroosten en bestraffen, naar eens iegelijks behoefte, verkondigende de bekering tot God, en de verzoening met Hem door het geloof in Jezus Christus..!'

Toepassing

Elke rechte prediker zal proberen - binnen de banen van de verklaarde tekst - toepasselijk te spreken. Elke preek is immers bediening van de 'sleutelen van het hemelrijk'? Daaruit volgt het onderscheiden of separerend spreken: het hemelrijk wordt de gelovigen geopend en de ongelovigen toegesloten. En onder beide genoemde groepen is ook weer heel wat onderscheid. Onder de kinderen des Heeren zijn meer- en minder-geoefenden in de genade. Onder de ongelovigen zijn schijngelovigen, liefhebbers van de wereld en huichelaars. Maar er zijn er ook die niet ver zijn van het Koninkrijk Gods. Veelal aan het slot laat de prediker het Woord nog één keer - als de lichtbundel van een vuurtoren - schijnen over de hele gemeente. En dat alles in het diepe besef dat de uitnemendste toepassing van de dienaar des Woords niet zal baten en de persoonlijke toepassing door de hoorder vruchteloos is, wanneer de Heilige Geest het hart niet opent en het Woord doet indalen in de ziel...

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.